

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
EVROPEAN ASSOCIATION FOR SECURITY
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«БЕЗПЕКА ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ -
ОСВІТА, НАУКА, ПРАКТИКА»

Збірник наукових праць

XV-ої Міжнародної науково-практичної конференції

м. Київ, 19-20 травня 2016 р.

Київ-2016

УДК
614.8:347.151(082)
ББК Ц903Я431
+Ж.Н605Я431
3415

**XV-та Міжнародна науково-практична конференція
«Безпека життя і діяльності людини - освіта, наука,
практика»
19-20 травня 2016 р.
Національний авіаційний університет**

Організатори конференції:

Міністерство освіти і науки України
Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Інститут модернізації змісту освіти
European Association for security
Національний авіаційний університет

Безпека життя і діяльності людини - освіта, наука, практика:
3415 збірник наук. праць XV міжнар. наук.-практ. конф., м.Київ,
19-20 травня 2016 р. - К.: «Темпо», 2016.-337с.
ISBN978-617-7133-38-3

Викладаються результати досліджень, виконаних учасниками за останні роки, в галузі освіти з наряду безпека життя і діяльності людини, цивільна безпека та охорона праці. Пропонуються практичні рекомендації щодо вирішення актуальних питань забезпечення безпеки. Розглянути специфічні проблеми забезпечення безпеки життєдіяльності на транспорті.

УДК
614.8:347.151(082)

ББК
Ц903Я431+Ж.Н605Я4
31

ISBN978-617-7133-38-3

ЗМІСТ	
МОЖЛИВОСТІ ПОВОДЖЕННЯ З ТОКСИЧНИМИ ВІДХОДАМИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ У М. ЛУЦЬКУ Андрощук І.В., Мольчак Я.О.	9
ВПЛИВ ДЕЯКИХ ПОКАЗНИКІВ НА АНТИБАКТЕРІАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ІОНІВ МІДІ (II) ВІДНОСНО БАКТЕРІЇ <i>E. COLI</i> Аревадзе І.Ю.	13
UNMANNED SYSTEM TO MITIGATE SAFETY CONCERNS IN THE BUILT ENVIRONMENT Baker William, Bullock Gary	17
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА КЕРУВАННЯ БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ Березуцький В.В., Халіль В.В.	28
ВЛИЯНИЕ ПЫЛИ НА ОРГАНИЗМ ЧЕЛОВЕКА ПРИ РАЗЛИЧНЫХ РЕЖИМАХ ОБРАБОТКИ КАМЕННЫХ ПОВЕРХНОСТЕЙ Беспалова А.В., Дашковская О.П., Бельй И.А.	31
GENERALIZED MODEL FOR HAZARD ANALYSIS AND RISK ASSESSMENT METHODOLOGY Blyukher Boris, Zaporozhets Oleksandr	36
ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА АВТОТРАНСПОРТІ Богатов О.І., Каслін М.Д.	38
СТАН ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ВОЛИНИ ЯК ПОКАЗНИК ЯКОСТІ НАВКОЛИШНЬОГО ТА ВИРОБНИЧОГО СЕРЕДОВИЩА Бондарчук Л.Ф.	42
ОЦІНКА НАСЛІДКІВ ПОЖЕЖ В УКРАЇНІ Буц Ю.В., Барбашин В.В., Неведомська Ю.О., Крайнюк О.В., Богатов О.І.	46
ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН "БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ" ТА "ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ" Васильєва Р.Ю., Семенець Л.М., Орчинська Л.В.	50
ВПЛИВ ХАРЧОВИХ ДОБАВОК НА ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ Галактіонова Н.П.	54
АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕЧНОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ Гвоздій С.П.	58
ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА З ОХОРОНИ ПРАЦІ Гогіташвілі Г.Г.	62
БЕСПОРОГОВАЯ ЭКОЛОГИЯ КАК АКТУАЛЬНАЯ ПРОБЛЕМА БЕЗОПАСНОСТИ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЧЕЛОВЕКА Гончаренко М.С.	67
ФАКТОРИ НЕБЕЗПЕКИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ У НЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЯХ Гончарук А.В.	72

УДК 378.091.2 + 373.5.015.311: [614.8 + 379.8]

**ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН "БЕЗПЕКА
ЖИТТЄДІЯЛЬНОЇ" ТА "ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ".**

Васильєва Регіна Юхимівна, кандидат педагогічних наук, доцент Житомирський державний університет імені Івана Франка 10002, м. Житомир, вул. В. Бердичівська 40 Regvasil@gmail.com

Семенець Лариса Миколаївна, кандидат педагогічних наук
Житомирський державний університет імені Івана Франка
10002, м. Житомир, вул. В. Бердичівська 40 Larisa.semenets@ukr.net

Орчинська Лілія Володимирівна, методист обласного методичного кабінету
Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
Житомирської області 10014, м. Житомир вул. Театральна 17/20 rektor45@ukrpost.ua

АНОТАЦІЯ У роботі обґрунтовано актуальність формування здоров'я зберігаючої компетентності студентів при вивченні дисциплін "Безпека життєдіяльності" та "Основи охорони праці". Визначено основні життєві навички Розкрито зміст та реалізація здоров'язберігаючих технологій (медико-гігієнічних екологічно здоров'язберігаючих, технологій забезпечення безпеки життєдіяльності) які ефективно втілювати в процес вивчення зазначених дисциплін з метою формування здоров'язберігаючої компетентності студентів.

Ключові слова: здоров'я, здоров'язберігаюча компетентність здоров'язберігаючі технології, репродуктивне здоров'я.

АНОТАЦИЯ В работе обоснована актуальность формирования здоровьесберегающие компетентности студентов при изучении дисциплин "Безопасность жизнедеятельности" и "Основы охраны труда". Определены основные жизненные навыки. Раскрыто содержание и реализация здоровьесберегающих технологий (медики-гигиенических экологических здоровьесберегающих технологий технологий обеспечения безопасности жизнедеятельности), которые эффективно внедряются в процесс изучения вышеупомянутых дисциплин с целью формирования здоровьесберегающей компетентности студентов.

Ключевые слова: здоровье, здоровьесберегающая компетентность здоровьесберегающие технологии, репродуктивное здоровье.

ABSTRACT The urgency of formation of health-preserving student's competence at studying of disciplines "Personal and Social Safety " and Bases of Labor Protection" is proved. Basic life skills are defined. The content and implementation of health-preserving technologies (medical-hygienic environmental health-preserving technologies, life safety technologies), which are effectively implemented in the process of studying the above-mentioned disciplines to form health-preserving student's competence is introduced.

Key words: health, health-preserving competence, health-preserving technologies, reproductive health

1. ВСТУП

Актуальність дослідження. На сучасному етапі людина, її життя і здоров'я визначаються як найвищі людські цінності, бо саме вони є показником цивілізованості суспільства, головним критерієм ефективності діяльності всіх його сфер.

Студентська молодь на сьогодні є найбільш багаточисельною групою з високим рівнем ризику захворювань. Це обумовлено порушенням режиму дня, харчування, надмірними психічними та емоційними навантаженнями, необхідністю пристосуватись до нових умов проживання та спілкування з оточуючими. Відсутністю постійної батьківської опіки. Пристосування організму до нових соціальних умов викликає активізацію роботи всіх систем організму, а потім фізичне визначення, що сприяє розвитку цілого ряду захворювань.

Протиріччя між потребою держави у здоровому поколінні і способом життя більшості студентів призвело до необхідності модернізації сучасної системи вищої освіти в Україні і її орієнтації на збереження і зміцнення здоров'я студентів, формування у них мотивації на здоровий спосіб життя, відповідних ціннісних орієнтацій

Проблеми формування здоров'язберігаючої компетентності, мотивації на здоровий спосіб життя, відповідального відношення до власного здоров'я та оточуючого середовища знайшли відображення в багатьох роботах як вітчизняних, і зарубіжних дослідників. У вітчизняній педагогіці й психології компетентісний підхід виразно позначений у працях вітчизняних дослідників Т. Браже, П. Гальперіна, Є. Горностай, І. Єрмакова, І. Зимньої, С. Краснокруцької, Н. Кузьміної, А. Маркової, Н. Мілованової, А. Новікова, В. Серікова, А. Хуторського, В. Шадрікова, В. Циби, І. Якиманської та ін. Теоретичні основи здоров'язбережувальної компетентності відображено у наукових дослідженнях І. Анохіна, Н. Тамарської, Д. Вороніна, В. Успенської. Проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності у своїх роботах розкривають Є. Булич, І. Муравов, А. Погребняк, В. Оржеховська, Д. Колесов, Т. Бойченко, В. Горошук, С. Юрочкіна. Питання умов формування здоров'язбережувальної компетентності у системі вищої школи вирішують Н. Белікова, Д. Воронін, О. Дворнікова, О. Дорошенко, Н. Панчук та ін.

Однак питання формування зазначеної компетентності при вивченні дисциплін "Безпека життєдіяльності" та "Охорона праці" не набули достатнього висвітлення.

Метою нашої роботи є аналіз змісту тих здоров'язберігаючих технологій, що сприяють ефективному формуванню здоров'язберігаючої компетентності студентів при вивченні дисциплін "Безпека життєдіяльності" та "Основи охорони

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Аналіз літератури показав необхідність формування у сучасних студентів здоров'язберігаючої компетентності як, перш за все, інтегральної характеристики загальної здатності та готовності особистості до діяльності по збереженню і зміцненню свого фізичного, психічного, духовного та соціального здоров'я та здоров'я оточуючих. Компетентність ґрунтується на знаннях і досвіді набутих під час навчання і самоосвіти, на життєвому досвіді, цінностях і нахилах. Компетенція ж це здатність застосовувати знання, вміння, навички та особистісні якості для успішної діяльності по збереженню та зміцненню здоров'я. В залежності від складових здоров'я, здоров'язберігаюча компетентність включає наступні життєві компетенції: навички раціонального харчування, навички рухової активності, санітарно-гігієнічні навички. режим праці та відпочинку (фізична складова здоров'я); навички

ефективного спілкування, навички співпереживання, навички розв'язання конфліктів навички поведінки в умовах погроз, дискримінації, навички співробітництва (соціальна складова здоров'я); самоусвідомлення і самооцінку, аналіз проблем прийняття рішень, визначення життєвих цілей і програм (інтелектуальний аспект духовної та психічної складової здоров'я); самоконтролю, управління стресами мотивація успіху і тренування волі (емоційно-вольовий аспект духовної та психічної складової здоров'я).

Формування здоров'язберігаючої компетентності здійснюється за допомогою впровадження в освітній простір вищих навчальних закладів здоров'язберігаючих технологій. Н.К. Смирнов виділяє медіко-гігієнічні фізкультурно-оздоровчі, екологічні здоров'язберігаючі, технології забезпечення безпеки життєдіяльності, здоров'язберігаючі освітні технології [1]. Дисципліни "Безпека життєдіяльності" та "Основи охорони праці" мають єдину мету – сприяти підвищенню продуктивності праці, зменшенню впливу на людину несприятливих чинників виробничого середовища, збереженню здоров'я працівників, підходячи до цієї мети з різних сторін і на різних рівнях. Це сприяє ефективному використанню в Житомирському державному університеті імені І. Франка наступних здоров'язберігаючих, технологій: медіко-гігієнічних, екологічних здоров'язберігаючих, технологій забезпечення безпеки життєдіяльності.

Медіко-гігієнічні технології передбачають використання профілактичних програм, зокрема по збереженню репродуктивного здоров'я молоді, забезпечення: гігієнічних умов відповідно до державних санітарних правил та норм, проведення заходів щодо санітарно-гігієнічної освіти студентів, організація заходів щодо профілактики захворювань під час епідемії. Зміст дисципліни "Безпека: життєдіяльності" надає можливості реалізації зазначеної технології. Під час вивчення розділу "Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин об'єкти економіки" розглядаються питання біологічних надзвичайних ситуацій та небезпек. Значна увага приділяється впливу мікроорганізмів, бактерій, вірусів на здоров'я студентів, профілактиці ВІЛ/СНІДу та інших статевих захворювань Використання зазначеної технології відбувається в рамках співпраці університету та "Клініки, дружньої до молоді". Основними напрямками співпраці є медико-соціальна та консультативна допомога, профілактична та інформаційно-просвітницька робота які спрямовані на попередження виникнення ризикової поведінки та зменшення впливу її наслідків; профілактику інфекцій, що передаються статевим шляхом в тому числі ВІЛ/СНІД; збереження репродуктивного здоров'я та підготовку до усвідомленого батьківства; формування у студентів навичок, які сприяють збереженню здоров'я, підвищенню рівня інформованості з питань здорового способу життя тощо [2, с.202]. Основними формами співпраці між університетом та клінікою є: проведення ознайомчих з роботою клініки екскурсій для студентів університету спільної участі у проведенні заходів (лекцій, тренінгів, семінарів, круглих столів прес-конференцій, флешмобів тощо) з профілактики негативних явищ серед студентської молоді університету; залучення волонтерів для реалізації спільних проєктів; надання медичної та соціальної допомоги студентам у разі потреби.

Екологічні здоров'язберігаючі технології спрямовані на створення екологічно оптимальних умов життя і діяльності людей, гармонійних відносин з природою, залучення до досліджень у сфері екології, психологічного впливу на людину оточуючого середовища. Втілення технології у навчальний процес відбувається при вивченні в курсі "Безпека життєдіяльності" питань радіаційної безпеки (забруднення територій України внаслідок аварії на ЧАЕС радіонуклідами

вплив цезію та стронцію на здоров'я мешканців забруднених територій); небезпек природного походження та вплив людської діяльності на їх реалізацію; екологічних наслідків техногенних катастроф. Перевага надається проектним формам роботи. Студенти працюють над проектами "Голос життя", "Екологічна карта Житомира", "Сталий розвиток як усталений спосіб життя". Проводять дослідження в рамках Міжнародного конкурсу студентських робіт "Сталий розвиток - науковий дебют". Головна задача технологій забезпечення безпеки життєдіяльності є збереження життя. В загальну систему здоров'язберігаючих технологій інтегруються рекомендації і вимоги спеціалістів з охорони праці, державної служби надзвичайних ситуацій цивільної оборони. Студенти дізнаються про санітарно-гігієнічні умови організації роботи та заходи безпеки при їх проведенні. При вивченні тем даного курсу особлива увага приділяється створенню комфортних умов праці (параметрів мікроклімату, освітленості тощо), що сприяють збереженню здоров'я. Зміст дисципліни "Основи охорони праці", в межах зазначеної технології, надає студентам можливість впроваджувати в практику такі схеми наукової організації праці, при яких забезпечуються максимальна продуктивність праці, створюються умови для збереження здоров'я працівників, збільшення періоду їх трудової діяльності. Для формування здоров'язберігаючої компетентності важливим є і вивчення ергономіки, яка досліджує знаряддя праці, розробляє та дає рекомендації щодо їх конструювання, виготовлення та експлуатації з метою забезпечення необхідної зручності, збереження сили працездатності та здоров'я працюючих.

ВИСНОВКИ

Отже, життя і здоров'я молоді є одними з найвищих соціальних цінностей. Сучасна система вищої освіти повинна забезпечити якнайповнішу реалізацію цих цінностей і при цьому сприяти вихованню здорового покоління. Від цього значною мірою залежить стан продуктивних сил країни, її економічний, оборонний, інтелектуальний, духовний потенціал, ресурс розвитку суспільства. Дисципліни "Безпека життєдіяльності", "Основи охорони праці" мають можливості ефективного вирішення завдання формування здоров'язберігаючої компетентності студентів. Це відбувається завдяки впровадженню в навчально-виховний процес сучасних здоров'язберігаючих технологій. Подана публікація не вичерпує всіх аспектів формування здоров'язберігаючої компетентності студентів і тому подальше дослідження буде спрямоване на визначення умов реалізації зазначених технологій при вивченні "Безпеки життєдіяльності", "Основа охорони праці".

ЛІТЕРАТУРА

1. Смирнов Н.К. Здоровьесберегающие образовательные технологии в современной школе. Методическое пособие / Н.К. Смирнов. - М.: АПК и ПРО, 2002. 121с.,
2. Сороколат Ю.В. «Клініка, дружня до молоді» - дієвий спосіб формування здорового способу життя серед підлітків / Ю.В. Сороколат, М.А. Голубова, С.В. і П.К. Пархоменко. Л.А. Страшок, Т.А. Лазуренко // Современная педиатрия. -2011 - №2(36). - С. 202-203.